Wommelgemse Heemkundige Kring "De Kaeck" Vzw

MEDEDELINGENBLAD

Ledenblad: oktober-november 2022 - nummer 401
Tweemaandelijks tijdschrift, verschijnt op 1 februari, 1 april, 1 juni,
1 augustus, 1 oktober, 1 december
Oplage: 180 expl.
ISSN=0777-804X

Verantwoordelijke uitgever: Eddy Smits- Schaarbosstraat 10 – 2160 Wommelgem – tel.: 03/354.40.72
www.dekaeck.be – e-mail: dekaeckes@gmail.com
Bankrekening (IBAN) : BE12 9799 5205 4092 "W.H.K. De Kaeck "

TE NOTEREN:

8 november: "Nacht van de Geschiedenis" - Brieleke 19.00 u. - zie verder in dit blad.
12 november: "Teerfeest" - zie verder in dit blad.

SCHENKINGEN

* Britt Spelters schonk ons een bakkersvorm om marsepeinen schaapjes te maken.
* Gustaaf De Ridder schonk ons resten van "kogelflessen" gevonden in z'n hof met verschillende logo's van de brouwersfamilie Beirens.
* Hilda Van Looveren schonk ons een zeer mooie pentekening van Karel Maes (gedateerd 1995) met als onderwerp onze parochiekerk Sint-Petrus & Paulus en het Kallementstraatje.

HEEMFEEST

Ook dit jaar mochten we spreken van een succesvol heemfeest. 't Was weer eens een prachtige zomerdag en dan is het heerlijk vertoeven in den hof. Een gezellige bedoening met muzikale ondersteuning van het éénmansorkest van Hugo Moeskops.

De goed gevulde koude schotels waren heerlijk en het pintje bier smaakte als nooit voorheen. Aan de volksspelen namen 28 mensen deel en er werd gestreden met het mes op de keel. Ongenaakbaar evenwel was de winnaar Etienne Vandeventer die niet minder dan 1330 punten behaalde.
De spelletjes: tonspel, sjoelbak, toptafel, ringwerpen met uit touw gevlochten ring, ringwerpen met ijzeren ring, croquet).

Hieronder de volledige uitslag :

Etienne Vandeventer	1330
Diane Covens	895
Jan Jennes	890
Anges vander Auwera	865
Jef Vervaele	805
Leo Kempenaars	785
Herman Meeus	775
Alexia Wouters	760
Evelien Meeus	686

René Dockx	685
Rita Mertens	660
Hélène Herteleer	610
Jozef Donckers	555
Annemie Meeus	550
Thomas Meeus	545
Bertha Adriaensens	530
Tony Wouters	530
Willy Vollebergh	530
Wiske Theys	465
Louis Van Gorp	435
Marie-Josée Stessens	430
Gemma Sysmans	390
Magda Van Brabant	370
Raymond Van Oosterwijck	320
Eddy Smits	295
Lenka Wouters	90

TENTOONSTELLING 60 JAAR KLEINE BLOEMENSTOET

Een prachtige tentoonstelling die heel wat volk lokte (we mochten meer dan 100 bezoekers ontvangen en daar zijn we best tevreden over). Een dankwoord aan de "Vriendenkring Kleine Bloemenstoet" voor het uitgeleende materiaal. Onze dank ook aan ons lid Gemma Sysmans want zonder haar was deze tentoonstelling er niet gekomen.

TEERFEEST

Ons jaarfeest is vastgelegd op 12 november 2022 om 18u. in de foyer van het Brieleke. We nodigen al onze leden uit om hieraan deel te nemen en, zoals in het verleden, houden we de kostprijs zo laag mogelijk.
Op het menu staat :
- Aperitief
- Duo van wildpaté met ajuinconfituur en toast van rozijnenbrood
- Agnes Sorelsoep (met stukjes kip)
- Stoofpotje van hert, appeltje met veenbessen, gestoofd witloof en kroketten
- Trio van chocolade.

Dit lekkers kost onze leden: 45,-€.
Niet leden betalen 50,-€
Inschrijven (en betalen) bij onze schatbewaarder Nicole Heylen ten laatste op zaterdag 5 november.
Tel. 03 353.20.13-Bankrekening: BE12 9799 5205 4092

EERSTE VRIJDAGWANDELING

Dat onze Heemkundige Kring nauwer zou samenwerken met andere culturele organisaties van Wommelgem is al lang een wens van de voorzitter. In het kader van de samenwerking met het Davidsfonds willen we onze leden aanmoedigen om de wandelschoenen aan te trekken en mee te wandelen tijdens de "eerste vrijdagwandelingen". Deze worden geleid door Herman Meeus.
Eerste vrijdag wandelingen november en december
Op vrijdag 4 november 2022 wandelen we in het Turnhouts Vennengebied. Dit is een belangrijk heidegebied met vennen, heide en graslanden gelegen tussen Turnhout, Merksplas, Ravels en Baarle-Hertog.
Wandelaars die graag eens wat vogels “spotten” kunnen best hun verrekijker meebrengen. We vertrekken met bus 140 of 141 om 08.05 uur aan de halte in de Handboogstraat (wees iets vroeger aan de bushalte).
We rijden tot Wijnegemmarkt waar we om 08.40 uur bus 410 naar Turnhout nemen. In Turnhout gaat het met bus 460 (Baarle Hertog) tot de vertrekplaats.
De decemberwandeling vindt plaats op 2 december.
We vertrekken aan de halte Dorp (Welkomstraat) om 09.56 uur (wees 10 minuten voor vertrek aan de halte aub) met bus 421 tot de halte Broechem Stelplaats waar we rond 10.07 uur aankomen om vandaar de wandeling aan te vangen. Het gaat te voet door de boomgaarden naar Emblem en verder tot Kessel Statie. Daar kunnen we ons middagmaal gebruiken in café Torenven.

Na de middag gaat het langs de Steenbeemden en het Netekanaal terug naar Emblem om daar met bus 1 en 420 of 421 terug naar Wommelgem te keren.
Meebrengen: regenkledij, buskaart, stapschoenen, picknick, geld voor dranken. De afstand is gewoonlijk ongeveer 15 km. Als alles naar wens verloopt komen we ten laatste rond 17 uur terug in Wommelgem toe.
Flyers met alle informatie over deze wandelingen zijn te bekomen aan het loket van de sportdienst in het Brieleke.

NACHT VAN DE GESCHIEDENIS

Samen met het Davidsfonds wandelen we virtueel door Wommelgem Centrum zoals het was zo'n 50 tot 70 jaar geleden. Een prachtige fotomontage, met hierin nog nooit vertoond beeldmateriaal en aangevuld met hedendaagse foto's die de metamorfose van het dorp naar voorstad in beeld brengen. Je zult versteld staan te zien hoe Wommelgem in die zeventig jaar veranderd is en waarbij je, je gerust mag afvragen of je hierop als Wommelgemnaar trots kunt zijn? Herman Meeus vergezelt u op de wandeling en weet hier en daar wel wat te vertellen over enkele markante plaatsen.
Interessante verhalen die jongeren onder ons Wommelgem beter doen kennen en bij ouderen gewis mooie (mogelijk minder mooie) herinneringen oproepen.

Reeds lang verdwenen, maar o zo bekend bij de oudere Wommelgemnaren: Cinema Nova

De "nacht van de geschiedenis" vindt plaats op dinsdag 8 november in het culturele centrum 't Brieleke. De deuren van het foyer gaan open om 19 uur en de presentatie start om 19u30. Inkom 10,-€ voor leden van "De Kaeck" en het "Davidsfonds", 12,-€ voor niet leden. (In de prijs is een drankje inbegrepen).Belangrijk: gezien het feit dat de leden van onze kring aan een "ledenprijs" kunnen deelnemen, vragen wij u om uw aanwezigheid te bevestigen voor 3 november bij de voorzitter.
E-mail: eduard.smits@skynet.be.
Telefoon 03/354.40.72 - GSM 0477/614500

DE ENERGIECRISIS

Stilaan wordt gas en elektriciteit onbetaalbaar. En dat geldt ook voor onze kring. Het "open" houden van ons documentatiecentrum op woensdagavond houdt in dat wij de verwarming reeds in de voormiddag moeten opzetten om ‘s avonds, en dit bij een toegankelijkheid van 2 uur, een werktemperatuur van ongeveer 20° te bereiken. In feite onverantwoord, een hele dag verwarmen om 2 uur open te zijn. Meer nog: wij kunnen dit simpelweg niet betalen en daarom zal in de wintermaanden meer bepaald van november tot en met februari het documentatiecentrum op woensdagavond gesloten worden voor het "publiek". Een spijtige maatregel maar we kunnen niet anders.

EN OOK NOG STEEDS GESLOTEN....

Ook het streekmuseum in Fort II is nog steeds gesloten. Niet omdat het te koud is maar omdat er nog steeds geen oplossing is voor de kapotte dakgoot. De buitenmuren van het museum blijven kloddernat en dan is het niet aangewezen om de muren aan de binnenzijde opnieuw te bekleden. We blijven hopen op een "mirakel", zo mogen we het herstel van de dakgoten stilaan noemen.

DE OKKERNOOT

In oktober worden de laatste noten geoogst die groeien aan de "okkernotenboom". Deze boom, bij ons beter bekend als "walnotenboom" of gewoon "notenboom" wordt in het westerse volksgeloof algemeen beschouwd als een "levensboom". De boom is eigenlijk een exoot en afkomstig uit Centraal Azië, maar sedert eeuwen groeit hij ook in West-Europa. Dit heeft te maken met de veroveringstochten van vroegere heersers. In de vierde eeuw voor Christus trok de Macedoniër Alexander de Grote op veroveringstocht in Centraal Azië. Hij bracht de boom tot in de Griekse invloedsfeer. Wellicht was voor deze heerser het hout van boom en wortel belangrijker dan de Noten, hout was en is immers een geliefde grondstof voor de meubelmaker.

Maar van het hout kon men ook lepels, pollepels en andere nuttige gebruiksvoorwerpen maken. De Romeinen verspreiden de boom verder in het Middellandse zeegebied en verder in West-Europa. In de eerste Wereldoorlog werd het notenhout gebruikt om geweerkolven te maken.

In de Griekse Mythologie wordt de mooie jonge nimf Carya door de god Dionysos gestraft omdat ze had verklapt dat ze gemeenschap hadden. Hij veranderde haar in een notenboom.
De "Wal" in walnoot gaat terug op de stam der Volcae. (uitgesproken "Walkea"), een verbond van Gallische (overwegend Kelten) stammen die leefden in Zuid-Frankrijk. Na verloop van tijd begonnen de Germaanse stammen de naam van de Volcae te gebruiken voor hun niet-Germaanse buren, eerst de Kelten en nadien ook de Romeinen (die het gebied veroverden). De associatie met de notenboom gaat terug op de verspreiding van die boom door de Romeinen in de veroverde gebieden. Men vindt ook vandaag hiervan nog sporen terug in streeknamen zoals Wallonië en Wales. Letterlijk betekent walnoot dus vreemde (niet-Germaanse) noot.
In onze regionen en in een nog niet zo lang geleden tijd beschouwde men de (wal)noot als het symbool van vruchtbaarheid, gezondheid en geluk. En dat verklaart waarom men vroeger bij de geboorte van een kind een notenboom in de tuin plantte.

WOMMELGEMHOF, BREDA

Enige tijd geleden stuurde Koen Mortelmans een link met het internet waar men bij het aanklikken terecht kwam bij een stukje met als titel: 9 x straatnamen in Breda waar je spontaan dyslexie van krijgt (Annemijn Heijstek - 30 mei 2018). Daar kon men lezen:
Indebuurt Breda houdt van grappige feitjes en weetjes over onze stad. Daar past dit lijstje perfect tussen! Dus pak pen en papier er maar bij en trommel één van je vrienden op. Spreek de straatnaam één keer uit en laat de ander het opschrijven. Hoeveel straatnamen heb jij correct geschreven?

Eén ervan was Wommelgemhof met als bemerking: Wommelgemwat?! Het klinkt als een dier dat onder de grond leeft, maar een rondje googelen leert ons dat Wommelgem een plaats en een gemeente in de provincie Antwerpen is. Dit hofje is er dus naar vernoemd.

In plaats van er gek over te doen, vroeg ik mij af waarom men in Breda een straat naar ons dorp zou noemen...??!!
Ik contacteerde Michel Panis, de Secretaris Erfgoedvereniging Engelbrecht van Nassau die mij het volgende schreef: Wat ik weet is dat Breda de stad van de Nassaus is en verbonden is met haar voorgangers/leenheren zoals de heren van Liedekerke, Rasseghem, van Gaveren etc. Wommelgem is verbonden met de heren van Gaveren, vandaar !! Omdat ik dit maar een vreemde verklaring vond, stuurde ik een vraag naar de gemeente Breda. Ik ontving een grote omslag met daarin documenten met betrekking tot de naamgeving der straten in Breda. Heidi van der Waal-Swanepoel, Informatiebeheerder en Coördinator Werkgroep Naamgeving Openbare Ruimte te Breda gaf mij volgende toelichting: Initieel zijn er op 31 juli 1964 al een behoorlijk aantal straatnamen vastgelegd met als uitgangspunt het thema “Vlaanderen”, oftewel in 1964 te Vlaanderen bestaande woonplaatsen. Het door u genoemde Wommelgemhof is op een later moment in dezelfde buurt gerealiseerd. Gezien de ligging is er voor wat betreft de naamgeving toen voor gekozen aansluiting te zoeken bij het daar al geldende bovengenoemde straatnamenthema. Eerst was dat deel van de openbare ruimte in 1995 vastgesteld als Wommelgemstraat. In 1996 is deze naam gewijzigd naar Wommelgemhof.
Uit een ander document blijkt dat Wommelgemhof loopt vanaf Wuustwezelstraat in noordelijke richting in de richting van Zwarte Dijk. Men vindt in Breda trouwens ook o.a. nog een Zandhovenstraat, Stabroekstraat, Wilrijkstraat, …

Werkten mee aan dit nummer:
de Raad van Bestuur, Herman Meeus